

■ резонанс

Землі прикордоння: фабула проблеми

Нещодавно інформаційний простір вибухнув гучною заявою головного військового прокурора Анатолія Матіоса, який повідомив, що на Закарпатті існує 150 кілометрів кордону з Угорщиною, який є приватним. На погляд пересічного громадянина ця новина дійсно сенсаційна. Однак спробуємо детально розібратися у цій ситуації.

4-5
стор.

■ новосілля

Переродження «Малоярославця»

На українсько-молдовському кордоні відкрито реконструйований відділ прикордонної служби «Малоярославець» Білгород-Дністровського загону, де служитиме близько 80 військовослужбовців. Підрозділ охоронятиме сухопутну ділянку українсько-молдовського рубежу протяжністю близько 26 кілометрів. У зоні відповідальності відділу також – міжнародний автомобільний пункт пропуску з однойменною назвою.

6
стор.

**ПРО ЖИТТЯ
ДЕРЖАВНОГО
РУБЕЖУ**

**КОМПЕТЕНТНО,
ЯСКРАВО,
ЦІКАВО ВСІМ**

читайте у газеті
«Прикордонник України»
та журналі «Кордон», передплата
на які не закінчується ніколи

Порядковий індекс:
газети – 61023, журналу – 48736

Прикордонник України

№ 44 (5586)

24 Листопада 2017 року

ЗАСНОВАНА У 1943 РОЦІ

ГАЗЕТА ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Фото із сайту www.president.gov.ua

Впевнено тримаємо всі підступи з моря

2
стор.

■ кордон за тиждень

Встановленим порядком оформлено
1,714 млн осіб
та **392** тис. транспортних засобів

Затримано за незаконне перетинання
кордону **476** осіб,
зокрема, **11** незаконних мігрантів

Вилучено
6 одиниць зброї, **12** боєприпасів
та **3,554** кг наркотичних засобів

Затримано товарів і вантажів,
що незаконно перемішувалися через
державний кордон, майже на **2,214** млн гривень

коротко про головне

ЄС і НАТО – так!

Підтримка ідеї вступу України до ЄС серед населення продовжує зростати. Так, результати останнього опитування, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології, свідчать, що вступ до ЄС підтримують 57% українців. Для порівняння у лютому 2017 за вступ до ЄС були готові проголосувати 49% населення, у травні цього року – 53%. Частка противників приєднання до ЄС за цей період скоротилася із 28% до 17%. Віце-прем'єр-міністр з питань європейської і євроатлантичної інтеграції Іванна Климпуш-Цинцадзе припустила, що однією з причин збільшення позитивного ставлення до ЄС є запровадження безвізового режиму. Також одночасно зростає і частка людей, готових проголосувати за вступ до НАТО. Наразі підтримують таке рішення 62 відсотки.

Сергій ПОЛЩУК

Контролюючих служб поменшає

Днями за пропозицією Міністерства фінансів на засіданні Уряду було схвалено рішення про внесення змін до Митного кодексу і деяких інших законів України, які зменшують кількість контролюючих органів на кордоні та спрощують процедури проведення контролю. Так, Міністр розробив законопроекти щодо реформування системи екологічного та радіологічного контролю у пунктах пропуску. Ці документи передбачають передачу функцій екологічного контролю Державній фіскальній службі, а радіологічного – Державній прикордонній службі України. Це є важливим кроком в усуненні існуючих на законодавчому рівні бар'єрів для реалізації системи «єдине вікно» і створює умови для впровадження європейських стандартів процедур проведення державних видів контролю під час здійснення зовнішньоекономічних операцій. Крім того, буде зменшено час на проведення контрольних процедур на кордоні та спрощено їх здійснення без послаблення безпекової складової.

Василь ДРОЗДОВ

Без штампів, але з широкою базою даних

Нова система в'їзду/виїзду (EES), яку затвердила Рада Європейського Союзу, реєструватиме інформацію про громадян країн, що не входять в ЄС. Зокрема: ім'я, проїзний документ, відбитки пальців, зображення особи, дата і місце в той момент, коли людина перетинала кордон, а також чи отримувала відмову у в'їзді в Шенгенську зону раніше. Нововведення дозволять посилити і прискорити проходження перевірки на кордонах, оскільки нова електронна система замінить штамп у паспорті. Передбачається, що система буде застосовуватися незалежно від того чи потрібна подорожуючим віза. Очікується, що зміни запрацюють 2020 року.

Олена ТАЩИЛІНА

зона АТО

Впевнено тримаємо всі підступи з моря

Президент України Петро Порошенко здійснив робочу поїздку на Донеччину. У рамках візиту Глава Держави відвідав Маріупольський загін Морської охорони, де взяв участь у ходових випробуваннях катера УМС-1000, а також вручив високі державні нагороди військовослужбовцям бригади морської піхоти Військово-Морських Сил ЗСУ та Державної прикордонної служби України.

Дмитро СЛИВНИЙ

Під час ходових випробувань командир Маріупольського ЗМО капітан 1 рангу Микола Сирінський детально охарактеризував Президентові можливості катера та специфіку його використання охоронцями морського рубежу. Було продемонстровано практичні можливості судна. Разом із Верховним Головнокомандувачем на борт катера піднялися Секретар РНБО Олександр Турчинов, начальник Генерального штабу Віктор Муженко, Голова Державної прикордонної служби генерал-лейтенант Петро Цигикал і радник Президента України Віктор Назаренко.

Згодом у Маріупольському загоні Морської охорони начальник Східного регіонального управління генерал-майор Сергій Бідило та заступник командира загону капітан 1 рангу

Микола Левицький продемонстрували Главі Держави екіпірування та озброєння особового складу підрозділів спеціального призначення Морської охорони Держприкордонслужби. Зокрема, було презентовано водолазне спорядження та техніку, яку використовують вартівні морських рубежів, у тому числі й у зоні проведення антитерористичної операції.

Маріупольський загін Морської охорони є правонаступником Керченського ЗМО, історія якого розпочалася ще в липні 1994 року. Після початку окупації території Криму Росією за рішенням командира загону 28 лютого 2014 року корабельно-катерний склад частини вийшов з

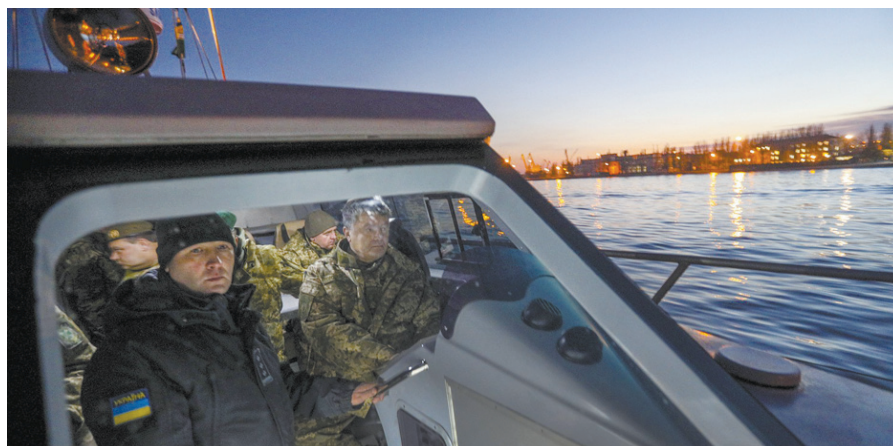
місяця постійного базування у Керчі та здійснив перехід Азовським морем спершу у Бердянськ, а згодом у Маріуполь.

1 квітня 2014 року наказом Адміністрації Держприкордонслужби загін було перейменовано в Маріупольський загін Морської охорони, який увійшов до складу Східного регіонального управління.

З нагоди Дня морської піхоти України Петро Порошенко виступив перед воїнами.

– Тут, у Маріуполі, пліч-о-пліч з морськими піхотинцями несуть військову службу і моряки-прикордонники, – підкреслив Президент. – Протягом останніх років ми покращили їхнє технічне оснащення. На постах технічного спостереження встановлені сучасні системи висвітлення надводної обстановки, до підрозділів надійшли нові модернізовані катери. У складі загону Морської охорони, між іншим, сформовано і власну «морську піхоту» – підрозділ спеціального призначення. Морська охорона Держприкордонслужби й Військово-Морські сили України у своїй співпраці – це єдина й потужна сила, яка впевнено тримає під контролем всі підступи з моря.

Згодом за особисту мужність, виявлену у захисті суверенітету і територіальної цілісності України та зразкове виконання військового обов'язку, Верховний Головнокомандувач вручив 23-ом морським піхотинцям та 12-ом прикордонникам високі державні нагороди. ■

ВИТЯГ З УКАЗУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №363/2017

Про відзначення державними нагородами України

За особисту мужність і самовіддані дії, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, зразкове виконання військового обов'язку постановляю:

в підрозділах Державної прикордонної служби України:

Нагородити орденом «За мужність» III ступеня:

ДЕРКАЧА Олександра Миколайовича – старшого прапорщика
РУДКОВСЬКОГО Василя Івановича – старшого прапорщика

Нагородити орденом Данила Галицького

ЧОРНОПШУКА Івана Миколайовича – полковника

Нагородити медаллю «За військову службу Україні»

ГАВРИЛЮКА Юрія Миколайовича – капітана

ЩЕРБАНИЧА Івана Івановича – старшого прапорщика

Нагородити медаллю «За бездоганну службу» III ступеня

ГРИЦЕНКА Євгена Петровича – старшого прапорщика

ДМИТРЮКА Василя Анатолійовича – старшого мічмана

Нагородити медаллю «Захиснику Вітчизни»

ГАРМАШОВА Юрія Юрійовича – прапорщика

КОСТЮЧКА Олександра Сергійовича – прапорщика

КРАВЧЕНЮКА Сергія Сергійовича – прапорщика

МЕДВЕДСВА Дмитра Володимировича – старшого сержанта

НАТОЧІЯ Валерія Васильовича – прапорщика

ЧАУСА Ярослава Сергійовича – головного старшину.

Президент України П. ПОРОШЕНКО

14 листопада 2017 року

■ поповнення

Чесні, професійні, вмотивовані

В ОКПП «Київ» та відділі прикордонної служби «Краковець» 600 випускників проекту «Нове обличчя кордону» приступили до практичного несення служби. Всі вони брали участь у ретельному відборі та пройшли фахову підготовку.

Володимир ПАТОЛА

В урочистостях з цієї нагоди, які пройшли в Міжнародному аеропорту «Бориспіль», взяли участь заступник міністра внутрішніх справ України Вадим Троян, перший заступник Голови Держприкордонслужби генерал-лейтенант Василь Серватюк, заступник Голови місії США в Україні Джордж Кент, координатор проектів Представництва МОМ в Україні Лаура Скоретті та представники Консультативної місії Європейського Союзу. В режимі відеозв'язку з пункту пропуску «Краковець» до заходів долучилися прикордонники Західного регіонального управління.

Усі 600 випускників проекту нестимуть службу в аеропорту «Бориспіль», залізничній станції «Київ-пасажирський» та автомобільному пункті пропуску «Краковець». Офіційний старт конкурсу відбувся наприкінці березня нинішнього року. Учасниками проекту стали як досвідчені вартові рубежу, так і представники цивільної молоді.

– Мабуть, символічно, що саме в День Гідності та Свободи 600 нових обличчя прикордонного відомства заступлять на службу. Ще з давніх часів усі наші предки вели війну з ворогом за свободу для своїх нащадків. На сьогодні війна з агресором на сході України свідчить: є ще нащадки в нашій державі, які стають до лав і створюють нову державу, – вони боронять кордон на сході. І прикордонники під час виконання завдань антитерористичної операції показали себе якнайкраще, – зазначив Вадим Троян.

Перший заступник Голови Держприкордонслужби Василь Серватюк, виступаючи перед присутніми підкреслив, що нині випускники «Нових обличчя кордону» втілюють кращі європейські та світові стандарти і подякував міжнародним партнерам за реалізацію даного проекту. При цьому він наголосив, що успішна його реалізація відбулася завдяки підтримці Посольства США та Міжнародної

організації з міграції. Наступними кроками стане реформування авіаційних пунктів пропуску у Львові, Одесі, Дніпрі, Харкові, а також автомобільних пунктів пропуску «Шегині» та «Рава-Руська».

Також із вітальним словом до прикордонників, які успішно пройшли конкурс, звернувся заступник Посла США в Україні Джордж Кент.

– Усі, хто стоїть тут, символізують новий підхід до відбору персоналу, який базується на чесності, прозорості, професійності та відсутності корупції. Зараз на вас лежить виклик – збереження всіх принципів чесності, об'єктивності та справедливості у вашій повсякденній роботі. Ваш успіх сьогодні – це успіх України вже завтра, – зауважив дипломат.

Також під час заходу виступила координатор проектів Представництва МОМ в Україні Лаура Скоретті, яка також побажала «зеленим кашкетам» успіхів у майбутніх починаннях та висловила впевненість, що нові підрозділи, безумовно, будуть уособлювати майбутнє Держприкордонслужби.

Загалом для участі у проекті зареєструвалося більше 2550 осіб, із яких з числа цивільної молоді – 1580 та 970 – з числа військовослужбовців. При цьому анкети кандидатів оброблялися автоматизованою електронною системою без втручання посадових осіб прикордонного відомства. Далі тривало тесту-

вання і навчання, яке проходило за програмами, розробленими спільно з експертами Прикордонної варті Республіки Польща, представниками МОМ та Посольства США в Україні. Крім того, в рамках проекту іноземні партнери надали Навчальному центру в Оршанці обладнання для оснащення навчальних класів, серед якого – комп'ютери для спеціалізованих класів з прикордонного контролю, спеціальні засоби огляду транспорту та мультимедійне обладнання.

Пріоритетне завдання проекту – реформування органів охорони державного кордону з метою створення високих стандартів діяльності, що відповідають європейським нормам. А кінцева мета – створення відділів прикордонної служби з професійним, вмотивованим, принциповим персоналом, який буде ефективно виконувати функції держави на рубежах й водночас матиме високий рівень довіри громадянськості. Це повинно забезпечити викорінення будь-яких проявів корупції.

Своїми враженнями з читачами «Прикордонника України» поділилася випускниця проекту, відібрана з цивільної молоді, молодший сержант Анастасія Дика:

– Служба для мене – щось нове. Маю юридичну освіту, хотіла працювати у правоохоронних органах. Коли почула про проект, вирішила спробувати. Відбір був складним. Ми починали з тестування загальних знань, англійської мови та перевірки фізичної підготовки. Протягом трьох місяців підготовки в Оршанці нас навчали витривалості. Ми постійно виконували силові вправи, до звичок увійшли щоденні ранкова зарядка та крос. Причому, якщо починали з дистанції в один кілометр, то наприкінці навчання бігали вже п'ять. Проте основне – було багато практичних занять із кваліфікованими викладачами. Окремий профілюючий предмет – прикордонний контроль, де ми опанували всі тонкощі паспортної роботи. Багато занять проводили, зокрема, викладачі, які приїжджали та передавали свій досвід. Значна увага приділялася самозахисту і психології. Хочеться швидше випробувати свої сили не в умовах навчання, а на службі.

На завершення заходу Вадим Троян вручив військовослужбовцям ОКПП «Київ» – учасникам проекту «Нові обличчя кордону» – державні та відомчі нагороди. Зокрема, відзнаку Президента України «За участь в антитерористичній операції» отримали підполковник Олег Трофіменко, майор Олександр Гембов та старший прапорщик Роман Дум'як. Ще п'ятеро вартових рубежу було нагороджено відомчими відзнаками.

■ гарячі будні

Волинський схрон

Оперативники Північного регіонального управління, реалізуючи завчасно отриману інформацію, спільно з колегами із СБУ та Нацполіції у лісо-смузі Любомльського району Волинської області виявили схрон зі зброєю та боєприпасами. У тайнику правоохоронці знайшли гранати РГД-5 із запалами, постріли ВОГ різних модифікацій, ручну протитанкову кумулятивну гранату РКГ-3М та понад 800 набойів калібру 7,62 і 5,45 мм. Зброєю та боєприпаси вилучили співробітники Національної поліції. Наразі проводяться заходи із встановлення причетних осіб.

Олег ЛИЧКОВСЬКИЙ

Фешн-контрабанда

Після отримання інформації від оперативників Західного регіонального управління та співробітників УСБУ в Чернівецькій області прикордонники пункту пропуску «Порубне» ініціювали поглиблений огляд легкового автомобіля «Рено», який перетинав кордон на в'їзд в Україну. На правоохоронців чекала цікава знахідка: у днищі авто було сховано 546 годинників англійського бренду Timex та 30 флаконів парфумів. Загальна сума оцінки контрабанди та вилученого автомобіля становить понад один мільйон гривень. Стосовно зловмисника, який виявився нашим співвітчизником, складено відповідні протоколи про порушення митних правил. Його долю надалі вирішуватиме суд.

Сергій БРОВКО

Валіза на мільйони

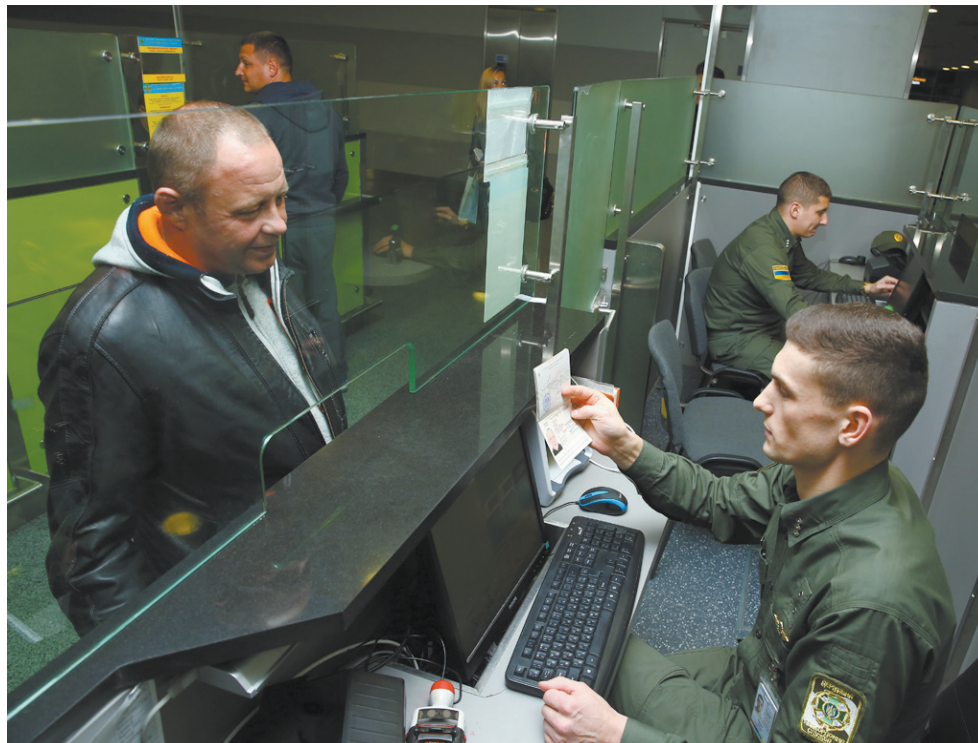
Прикордонники Харківського загону спільно зі співробітниками фіскальної служби в залізничному пункті контролю «Харків-пасажирський» виявили велику суму незадекларованих коштів. Так, під час перевірки документів громадянки Російської Федерації, яка збиралася прямувати потягом «Харків – Москва», охоронці рубежу звернули увагу на те, що дамочка нервує. Переставляючи свої валізи з місця на місце, жінка намагалася прискорити проходження контролю. Тож прикордонники вирішили прискіпливо оглянути особисті речі пасажирки. Як результат: у валізі знайдено 3,4 мільйона російських рублів. Кошти вилучено в установленому порядку, тривають перевірочні заходи.

Дмитро КАЛЬНИЦЬКИЙ

Дверцята з травичкою

До контрольного пункту в'їзду «Чаплинка» на автомобілі Volkswagen прибуло два громадянина України, які прямували до тимчасово окупованого Криму. Під час огляду авто службовий собака почав бурхливо реагувати. Тож прикордонники разом із представниками СБУ та ДФС здійснили поглиблену перевірку транспортного засобу. Як наслідок, під обшивкою дверцят правоохоронці виявили 16 пакунків марихуани, загальною вагою понад 17 кілограмів. На «чорному ринку» за таку кількість наркотиків зловмисники могли б отримати прибуток близько 1 мільйона гривень. Наразі проводяться слідчі дії для встановлення всіх обставин злочину.

Максим СОРОКА

■ резонанс

Нещодавно український інформаційний простір вибухнув гучною заявою головного військового прокурора Анатолія Матіоса, який наголосив, що на Закарпатті існує 150 кілометрів кордону з Угорщиною, який є приватним. За словами високопосадовця, така ситуація існує у цьому регіоні вже понад десять років. Анатолій Матіос повідомив, що ці землі перебувають у приватному розпорядженні й українські прикордонники не можуть контролювати там ситуацію, адже хазяї не стільки ведуть там господарські роботи, скільки заважають у різний спосіб охоронцям кордону виконувати покладені на них функції. На погляд пересічного громадянина ця новина дійсно з розряду сенсаційних. Однак спробуємо детально розібратися у цій ситуації.

Андрій КУЧЕРОВ

ІСТОРІЯ ПИТАННЯ

Говорячи про приватний кордон військового прокурор скоріше за все мав на увазі кордон з Угорщиною. Це ділянка відповідальності Мукачівського загону завдовжки у 137 кілометрів. Насамперед необхідно зазначити, що на всій її протяжності немає жодного сантиметра державної межі, який би не контролювався українськими прикордонниками. Наряди виходять на охорону держрубежу, існує та вдосконалюється система інженерно-технічного облаштування, яка крім усього включає контрольно-слідову смугу, різноманітні інженерні споруди тощо.

Водночас у цьому регіоні справді існують ділянки, де місцева влада протягом останніх років передала в користування чи довготривалу оренду чималу кількість землі, яка знаходиться поруч з інженерно-технічними спорудами або самим кордоном.

Необхідно зауважити, що Мукачівський прикордонний загін не було попереджено про те, що земельні наділи біля держрубежу передаються у користування іншим особам, що є, безумовно, порушенням існуючих норм. Проте прикордонники не стали сторонніми спостерігачами у цьому процесі. Як тільки стало відомо,

Землі прикордонної фабула про б

що землі, які знаходяться впритул до інженерно-технічних споруд або на яких розташована прикордонна інфраструктура, були передані у приватне користування, правоохоронці негайно відреагували на цю ситуацію, звернувшись з низкою позовів у судові інстанції.

ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

З огляду на ситуацію необхідно зробити невеличкий екскурс в історію та вивчити юридичне поле, яке регламентує право прикордонного відомства на користування землями, що прилягають до державної межі.

Загальна протяжність українського кордону становить приблизно 6993 кілометри. На момент набуття незалежності наша держава успадкувала 1391 кілометр межі колишнього СРСР з

нашими західними сусідами: Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією. Ці ділянки були повністю облаштовані в інженерному плані, а земля, розташована впритул до кордону, належала Прикордонним військам КДБ СРСР.

Крім того, у молодій державі з'явилися кордони з колишніми союзними республіками: Росією, Молдовою та Білоруссю. Протяжність нових і на той момент необлаштованих ділянок складала 4602 кілометри.

1994 року Уряд України прийняв постанову, в якій затверджувалася пропозиція прикордонного відомства (на той момент Державного комітету у справах охорони державного кордону) про залишення за Прикордонними військами земельних ділянок, на яких розміщено прикордонні інженерні та оборонні споруди,

застави, комендатури та інші підрозділи, а також стрільбища й навчальні поля. Крім того, Держкомкордону пропонувалося внести у тримісячний термін до відповідних місцевих рад пропозиції щодо відведення у постійне користування Прикордонним військам уздовж державного кордону земельної смуги завширшки 30–50 метрів для облаштування держрубежу. Цей урядовий документ по суті дублював норми Постанови Ради Міністрів СРСР від 1983 року. Саме вона закріплювала право Прикордонних військ КДБ СРСР на безстрокове користування земельними ділянками для облаштування інженерних загороджень, прикордонних доріг, просік, мостів тощо.

1 серпня 2003 року набрав чинності Закон «Про Державну прикордонну службу України». Одна зі статей цього документа надає відомству право одержувати і використовувати земельні ділянки для розміщення, крім іншого, й стаціонарних технічних засобів та інженерних споруд на державному кордоні України.

Наприкінці цього ж року вступив у дію Закон України «Про використання земель оборони». Одна зі статей цього документа, яка має назву «Зони особливого режиму використання земель», визначає, що уздовж державного кордону України встановлюється прикордонна смуга, в межах якої діє особливий режим використання земель. Ці ділянки та інші землі, необхідні для облаштування та утримання інженерно-технічних споруд і огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій та інших об'єктів, надаються в постійне користування військовим частинам Державної прикордонної служби України. Іншими словами, згідно з буквою закону, ділянки на яких збудовано вищезазначену інфраструктуру належать до земель оборони і не можуть перебувати у приватній власності.

масштабних обертів, офіцеру-прикордоннику, юристу за фахом, який збирав інформацію з цієї теми і представляв інтереси відомства у суді, спалили власний автомобіль. Це була своєрідна помста за результати судових рішень, адже прикордонне відомство в особі Мукачівського заводу виграло всі без винятку суди першої інстанції.

Нині найбільше занепокоєння у правоохоронців викликають ділянки кордону, які перебувають у полі відповідальності відділів прикордонної служби «Лужанка» та «Солотвино». У першому випадку приватні особи отримали майже 53 га землі, у другому – майже 90 га, передані у довгострокову оренду на 49 років. За словами старшого юрисконсульта Мукачівського заводу молодшого лейтенанта юстиції Ярослава Середнього, сьогодні на стадії апеляційного розгляду знаходиться справа, по якій проходять 18 земельних ділянок, а дві справи – на стадії касаційного розгляду у Вищому спеціалізованому суді з розгляду цивільних і кримінальних справ. Немає сумнівів, що й ці ділянки вже найближчим часом повернуться у державну власність.

НА ПАРИТЕТНИХ ЗАСАДАХ

Необхідно відмітити, що проблема передачі земель уздовж кордону приватним особам притаманна не тільки Закарпаттю. Ці питання

ми працюємо на благо людей. Водночас благополуччя району залежить від надійності захищеності кордону, який проходить зовсім поруч. Із місцевими мешканцями всі питання погоджено, проводиться інвентаризація земельних ділянок, пропонуються різні варіанти заміни, більшість мешканців прикордоння написали відповідні заяви. На обороноздатність держави у сучасних умовах суттєво впливає фактор часу, тому було вирішено, що фінансові питання, пов'язані з переоформленням землі, вирішуватимуться поступово, а роботи із спорудження прикордонної інженерної інфраструктури проведимуться без зволікань.

От такі настрої у мешканців Чернігівщини. Немає судових позовів, а існує чітке розуміння державних пріоритетів над власними забаганками. З іншого боку, місцева влада шукає вихід з існуючої ситуації, зустрічається з людьми та пропонує альтернативу. Усі, від малого до великого, усвідомлюють, що благополуччя людей і мир на рідній землі залежать від захищеності кордону.

ЮРИДИЧНА БАЗА ТА ФІНАНСУВАННЯ

Усі експерти в один голос стверджують, що для вирішення проблеми, пов'язаної з відведенням земель для інженерно-технічного облаштування прикордонної інфраструктури, необхідно

землекористування для органів охорони державного кордону.

Щодо загальної ситуації, то на сьогодні вздовж державного кордону у приватній власності, користуванні або оренді перебуває 1673 земельні ділянки. Найбільш кричуща ситуація на ділянці Луганського прикордонного заводу, де у приватну власність передано 1272 ділянки. На Львівщині таких ділянок 326, на ділянці Мукачівського заводу – 34, Чопського – 24, Луцького – 13, Ізмайльського – 3. Одна проблемна ділянка існує на ділянці Одеського заводу Морської охорони. Їх власники відмовляються добровільно надавати землю під інженерно-технічне облаштування кордону. Тому органи відомства ведуть претензійно-позовну роботу. На користь держави вже повернуто 48 ділянок, а в процесі розгляду – 69 справ щодо повернення земель прикордоння у державну власність.

Що ж стосується юридичного аспекту, то за твердженням фахівців, необхідно вирішити декілька важливих питань. По-перше – завершити демаркацію кордону з Росією та Білоруссю. По-друге, здійснити інвентаризацію земельних ділянок. По-третє, нормативним актом визначити розмір земельної смуги вздовж лінії держрубежу, яка надається в постійне користування органам Державної прикордонної служби та врегулювати усі аспекти відведення

Кордоння: Проблеми

Підбиваючи підсумки, без вагань можна стверджувати, що в українському законодавстві існують чіткі правові норми, які регламентують використання прикордонним відомством земельних ділянок уздовж державного кордону для забезпечення його надійної охорони.

ФЕМІДА У ДІ

Та все ж повернемося до ситуації, яка склалася на Закарпатті. Щоб надати беззаперечні докази своєї правоти, фахівці Мукачівського заводу провели копітку роботи, активно працювали в Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України, галузевому державному архіві прикордонного відомства та інших архівних установах. І результат не забарився.

На сьогодні співробітники Держприкордонслужби у взаємодії з прокуратурою Закарпатської області у законний спосіб вже повернули у державну власність 34 земельні ділянки загальною площею понад 132 гектари, які знаходяться у сфері відповідальності Мукачівського заводу.

Крім того, правоохоронцями було подано відповідні позови до Берегівського районного суду Закарпатської області стосовно фізичних осіб, а також Головного управління Держзем-агентства в Закарпатській області, Берегівського районного управління юстиції про повернення у державну власність земельних ділянок з незаконного володіння. Також Мукачівським прикордонним загоном спільно з військовою прокуратурою Ужгородського гарнізону, подано позов до суду щодо оскарження незаконних рішень про передачу у довгострокову оренду майже 90 гектарів земель, розташованих у безпосередній близькості до кордону. Ці справи вже призначені до судового розгляду.

У цьому аспекті необхідно зазначити, що коли судові процеси на Закарпатті набрали

існують практично на всіх ділянках українського рубежу. Тільки підхід до цієї проблеми буває діаметрально протилежним. Наприклад, поглянемо на Чернігівську область. Поблизу населеного пункту Сеньківка збігаються кордони трьох країн: України, Білорусі та Росії. І саме у цьому місці рівно чотири роки тому – 13 листопада 2013 року – офіційно стартував демаркаційний процес між Україною та Білоруссю.

– Землі поблизу державного кордону тут теж були розпайовані, – згадує Сеньківський сільський голова Юрій Голован. – Люди із селищ району використовували ці ділянки як пасовища або рілля. Однак все змінив 2014-й рік. Спочатку ніхто з односельців не хотів вірити, що по той бік кордону знаходиться ворог, адже у переважній більшості у російському прикордонні мешкають близькі та далекі родичі, друзі та знайомі. Проте криваві події на Донбасі кардинально змінили погляди майже всіх.

Звичайно, місцева влада, як то кажуть, пішла в люди. У селах проводили зібрання, пояснювали ситуацію, переконували людей. І коли почали споруджувати поблизу держрубежу інженерні споруди, селяни дали згоду добровільно передати свої наділи у державну власність. Замість земель поблизу кордону місцевим жителям пропонували ділянки з резерву. Кожен залишився задоволеним. Проблемних питань ми не маємо, – резюмує Юрій Васильович.

– Люди з порозумінням поставилися до ситуації з розпайованими землями вздовж кордону, – коментує ситуацію голова Городнянської районної державної адміністрації Світлана Яценко. – Необхідність посилювати обороноздатність держави – вимога часу. Тому з населенням проведено роз'яснювальну роботу, вся система державного управління району була задіяна у цьому процесі. Адже ми – влада,

рухатися двома основними шляхами: юридичним і фінансовим. Так, потреби Державної прикордонної служби полягають у відведенні 8182 земельних ділянок загальною площею 13228,3 гектарів землі. На перший погляд це величезні показники, але потрібно врахувати, що загальна протяжність українських кордонів одна з найбільших у Європі – майже сім тисяч кілометрів.

Для оформлення такої кількості землі на сьогодні необхідно виділити з державного бюджету більше ніж 462 млн гривень. Так Західне регіональне управління потребує понад 290 млн грн, Південне – 160 млн грн, Східне – 9,9 млн грн, Північне – 3,78 млн грн, Азово-Чорноморське – 160 тисяч гривень. Для порівняння: Державна прикордонна служба протягом останніх п'яти років для оформлення права власності користування земельними ділянками отримувала щороку лише 150–200 тисяч гривень. Тому відсутність належного фінансування та незаконні рішення органів влади на місцях про передачу окремих ділянок у власність фізичним і юридичним особам суттєво ускладнили практичне оформлення

відомству земельних ділянок через передачу їх у користування, викуп або відчуження.

У цьому напрямку вже є певні напрацювання. Варто відмітити розроблений спільно з МВС законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення інженерно-технічного облаштування та утримання державного кордону». Також групою народних депутатів за ініціативи нардепа Сергія Рудика на початку вересня подано до апарату Верховної Ради проект Закону про зміни до законодавчих актів щодо забезпечення охорони держкордону України, який передбачає надання прикордонному відомству в постійне користування земельної смуги завширшки не менше 50 метрів уздовж кордону.

Тобто, проблема земельних ділянок уздовж кордону поступово вирішуватиметься. Приймаються відповідні законодавчі акти, бюджет забезпечить відповідне фінансування, а суди обов'язково приймуть з цього питання справедливі рішення. Головне, щоб кожен мешканець прикордоння зрозумів, що його благополуччя та мирний сон цілком залежать від надійної охорони державного кордону. ■

■ НОВОСІЛЛЯ

Переродження «Малоярославця»

На українсько-молдовському кордоні відкрито реконструйований відділ прикордонної служби «Малоярославець» Білгород-Дністровського загону.

Іван ІВАНЧУК

В урочистостях з цієї нагоди взяли участь Голова Державної прикордонної служби України генерал-лейтенант Петро Цигикал, керівництво Одеської області, начальник Південного регіонального управління ДПСУ генерал-лейтенант Сергій Косік та представники місцевих органів влади. Церемонія розпочалася хвилиною мовчання – вшануванням пам'яті охоронців державного рубежу, які загинули в зоні АТО, захищаючи територіальну цілісність України.

Виступаючи перед присутніми, очільник відомства висловив щирі вдячність усім, хто брав участь у розбудові нового підрозділу.

– Це ще один крок на шляху до вдосконалення та посилення системи охорони кордону, – підкреслив генерал-лейтенант Петро Цигикал. – Нині тільки на ділянці Білгород-Дністровського загону триває розбудова і реконструкція ще шести таких лінійних відділів.

Стосовно «Малоярославця», де служитиме близько 80 військовослужбовців, то підрозділ охоронятиме сухопутну ділянку українсько-молдовського рубежу протяжністю близько 26 кілометрів. На ній знаходиться також міжнародний автомобільний пункт пропуску з однойменною назвою.

Відділ цілком відповідає сучасним вимогам, а його інфраструктура та технічне забезпечення дозволяють якісно виконувати завдання з охорони держрубежу. У підрозділі облаштовано сучасний центр управління службою, навчальні класи, місця для відпочинку та організації служби.

«Малоярославець» укомплектований необхідною автомобільною та спеціальною технікою.

– У перспективі оновлені підрозділи відкриються і на інших ділянках українсько-молдовського кордону. Шлях для побудови сучасного правоохоронного відомства, яке має максимально ефективно виконувати свої обов'язки та відповідати суспільним запитам, незворотної, – наголосив Голова Держприкордонслужби.

Військовий капелан протоієрей Іоан Гумєнюк освятив будівлі нового відділу, на облаштування якого було витрачено близько 1,4 млн гривень. Частина коштів для розбудови, що тривала трохи більше року, виділила Тарутинська районна держадміністрація.

Після урочистих привітань правоохоронців з новосіллям, кращих із них було нагороджено медалями та відзнаками.

Завершилося відкриття «Малоярославця» запрошенням присутніх оглянути його розташування та ознайомитися з виставкою зброї, техніки й сучасних засобів охорони кордону. ■

■ ВИШКІЛ

Гартовані службою

День 17 листопада для персоналу Національної академії Держприкордонслужби ім. Б. Хмельницького був по-святковому урочистим. До своєї альма-матер повернулися курсанти другого курсу, які у складі резерву відомства майже місяць брали участь в операції «Кордон-2017» з посилення державного рубежу на ділянках Західного та Північного регіональних управлінь ДПСУ.

Володимир ЗАХАРЧУК

Звітувати перед командирами та викладачами вишу їм було про що. Уміле застосування на практиці теоретичних норм і канонів, отриманих в аудиторіях і польовому навчальному центрі, сприяло результативному виконанню усього спектра завдань, поставлених перед майбутніми офіцерами. Вони успішно протидіяли протиправній діяльності правопорушників на ділянках Мукачівського, Чопського, Чернівецького та Луцького загонів.

Із перших днів несення служби курсанти вразили командирів на місцях своїми

злагодженими діями та самовідданістю. Найкращим свідченням того стали результати застосування нарядів, до складу яких входили курсанти, у Чернівецькому, Мукачівському та Чопському загонах. Так, у відділі «Селятин» «зелені кашкети» із 521-ої та 323-ої навчальних груп запобігли спробі контрабандистів переправити через держрубеж декілька тисяч пачок сигарет. На відділі «Красноільськ» у складі наряду відзначилися знову курсанти 323-ої навчальної групи, за допомогою яких було затримано двох зловмисників, котрі намагалися вручити військовослужбовцям хабар у розмірі 500 євро.

З найкращого боку проявили себе дружокурсники з тієї ж 323-ої групи і на відділі «Новоселиця», де було виявлено і затримано 12 нелегальних мігрантів. Залишили після себе добрі відгуки і представники 521-ої та 221-ої навчальних груп у відділі «Вилок». Тут пильні вартові у курсантському однострої не лише затримали групу нелегальних мігрантів, а разом із ними й провідника-іноземця.

Тож персонал академії з радістю вітає уже гартованих службою своїх товаришів. Вони з гідністю виконали свій обов'язок – майже місяць протидіяли злочинності на визначених ділянках державного рубежу. ■

■ 85-ті роковини голодомору

Щороку в четверту суботу листопада у вікнах багатьох осель українців можна побачити запалену свічку. Так наші співвітчизники вшановують День пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій. Проте нинішнього року ця сумна дата буде ще більш зворушливою, адже виповнюється 85 років голодомору 1932–33 років. Він був не випадковим явищем природного чи соціального походження, а наслідком цілеспрямованої політики більшовиків, направленої на фізичне винищення українського народу.

Світлана ДЕЙЧУК

ВІЙНА ПРОТИ СЕЛЯН

Починаючи з 1929 року Сталін приступив до відвертої боротьби проти українських селян, нависивши на них ярлик куркулів, що автоматично зараховувало їх до класових ворогів. Саме в селі «батько народів» бачив найбільшу загрозу виникнення широкомасштабного спротиву тоталітарному режиму. Відтак вирішив його знищити, але робив це з особливою цинічністю – морив голодом. Адже поки українські селяни живі й готові до боротьби – більшовицький диктатор не міг бути вевненим у своїй владі над Україною, а також у тому, що його імперія утримається. Він хотів знищити волю народу до повстань і саме тому організував голодомор. Проте незважаючи на мільйони жертв, Сталіну та його поплічникам це не вдалося. Хліб вони забрали, а ось душу і волю не змогли.

Чотирирічна війна шляхом «ліквідації куркульства як класу» та усупільнення селянських господарств досягла свого апогею восени 1932 року, коли на село були направлені численні загони з чітко визначеними планами хлібозаготівель. Ці плани не обмежувалися лише здачею збіжжя та продовольства державі. Крім цього селян змушували віддавати м'ясо, вершкове масло, яйця, інші види продовольства.

Єдиною формою оплати праці колгоспників були не гроші, а так звані трудові. Натуральною оплатою трудодня в колгоспах України у 1932 році було від 1 до 1,5 кг хліба. Його грошовий еквівалент становив від 50 копійок до 1 крб. 20 коп. За офіційною статистикою 1932 року один працездатний колгоспник виробляв 143 трудові. Однак і цього заробітку за підсумками 1932 року колгоспники майже не одержали. Тобто українські селяни окрім власних городів не мали інших засобів для існування. Тим часом обсяг хлібозаготівель сягнув критичної межі для хлібофуражного балансу України і навесні 1932 року по селах почався голод, худоба вмирала. Необгрунтована економічно аграрна політика більшовиків призвела до втрати селянами мотивації до праці, наслідком чого стало падіння сільськогосподарського виробництва. Із близько 20-мільйонного сільського населення України працездатних колгоспників налічувалося тільки 6,3 мільйона. З них половина нічого не отримала за заробленими трудоднями, а 13 мільйонів непрацездатних взагалі не забезпечувалися з фондів колгоспів. У випадку смерті колгоспника, зароблений ним на трудодні хліб родині не видавався.

Жнива скорботи

З мізерного збору зернових у 1932 р. в Україні вилучили 52 відсотки, внаслідок чого виникла криза сільськогосподарського виробництва. «Боротьба за хліб», яку ініціювали В. Молотов і Й. Сталін, перетворилася на справжню війну проти селян. Западлива партноменклатура вимагала абсолютного виконання плану, запроваджуючи всляк репресії.

22 жовтня 1932 року Політбюро ЦК ВКП(б) ухвалило рішення: «З метою підсилення хлібозаготівель відрядити на дві декади повноважні комісії під керівництвом В. Молотова на Україну». Жовтневий візит Молотова в Україну виявився «переломним». Він вимагав від партійних організацій активної «боротьби за хліб», а від колгоспників – «виконання своїх першочергових зобов'язань перед пролетарською державою». Відповідно до інструкції Раднаркому місцевим органам влади дозволялося застосовувати репресії, чинити свавілля та знущання над селянами, які не «виконують своїх зобов'язань». Селян-одноосібників штрафували, позбавляли земельного наділу, садиби, виселяли поза межі району та області, конфісковували майно. Держава не дбала про селян, вважала їх «ворожим елементом», забороняла торгувати, не видавала кредитів, насіння тощо.

У другій половині 1932 року ситуація погіршувалася все більше і більше. У серпні 1932 року приймається закон «Про охорону соціалістичної власності», підписаний Сталіним. Причиною його написання стало те, що в переджнивні дні з'явилися «несуни». Виснажені голодом селяни крадькома збирали колоски й несли зерно додому в кишенях, за пазухою. Коли про це довідалися в Кремлі, то уряд прийняв спеціальний закон, яким за розкрадання колгоспного майна призначалася «вища міра соціальної відповідальності» – розстріл із конфіскацією всього майна. Також у народі він одержав назву «закон про п'ять колосків», оскільки часто за ним засуджували селян, які займалися ручним збиранням залишків зерна. Згідно з цим документом за крадіжку будь-якого колгоспного майна, навіть декількох колосків, – розстріл із конфіскацією майна, або позбавлення волі на строк не менше ніж 10 років. Лише за 5 місяців 1932 року за цим законом засуджено майже 55 тисяч людей, із них понад 2 тисячі – до смертної кари.

ХЛІБ БУВ, АЛЕ ЙОГО ВИВЕЗЛИ

І хоча Сталін усвідомлював розмір кризи в республіці та побоювався соціального вибуху, припинити хлібозаготівельну компанію він не збирався. Для вождя питання «бути чи не бути» восени 1932 року вирішувалося в Україні. Враховуючи ступінь незадоволення його політикою в суспільстві, а також у керованій ним партії, Сталін і його прибічники воліли

приректи на голодну смерть мільйони, аби будь-що втримати владу.

Восени 1932 року організувалися так звані «зелені ешелони» для забезпечення промислових центрів Росії продуктами харчування до жовтневих свят. З України вивозили вже не лише посівний матеріал, але й навіть квашені огірки, капусту та помідори, залишаючи людей приреченими на голодну смерть.

Заготівлі з урожаю 1932 року в хліборобних районах тривали до січня 1933 року. У «боржників» було конфісковано всі продукти тривалого зберігання. Як наслідок, почалося масове фізичне винищення українських хліборобів штучним голодом, що стало свідомим геноцидом тоталітарної системи проти мирних людей. Внаслідок цього зник не лише численний прошарок заможних і незалежних від держави селян-куркулів – найбільш працьовитих і хазяйновитих людей – але й цілі покоління землеробського населення. Таким чином було підірвано соціальні основи нації, її традиції, духовну культуру та самобутність.

За розпорядженнями Москви заборонялася будь-яка торгівля у сільській місцевості, призупинялося продовольче постачання сіл, переслідувалося та каралося на 10 років ув'язнення і розстріл за будь-яке використання хліба для оплати праці в районах, що не виконали хлібозаготівельних планів, запроваджувалася система натуральних штрафів і товарних репресій.

З метою недопущення неконтрольованих міграцій населення 27 грудня 1932 року з'явилася постанова про запровадження паспортної системи. Селян було виключено із категорій громадян СРСР, яким видавалися паспорти.

Партійна постанова зобов'язувала радянські органи влади «негайно заборонити будь-які витрати всіх натуральних фондів, створених в колгоспах, повністю припинити видачу будь-яких натуралансів у всіх колгоспах, що незадовільно виконують план хлібозаготівель», організувати повернення хліба, виданого для громадського харчування, вилучити в окремих колгоспників і одноосібників, украдене ними зерно під час жнив. У колгоспах, які не виконували плану хлібозаготівель, влаштували публічний обмолот зернових із присадибної ділянки колгоспника, зараховуючи її як видачу на трудодні. Крім перелічених заходів, пропонувалося занесення колгоспів на «чорну дошку», коли відбувалася продовольча та комунікаційна ізоляція колгоспників у селах. «Чорні дошки» як система примусових заходів і соціальної ізоляції населення належали до карально-репресивного арсеналу партійно-радянських органів влади, спрямованих проти «злісних утримувачів хліба».

Таким чином майже все сільське населення України було приречено на «чорні

дошки»: колгоспи 82-ох районів України відчували на собі їх руйнівний вплив, а це майже 5 мільйонів сільського населення.

Питома вага українського зерна в загальносоюзному обсязі хлібозаготівель сягала більше третини, а по окремих регіонах перевищувала планові завдання для Північного Кавказу, Центрально-Чорноземного регіону, Казахстану та Московської області разом узятих.

Як свідчать документальні джерела, хліб в Україні був, але його вивезли.

СТРАШНО ЗГАДУВАТИ,
ТА МУСИМО ПАМ'ЯТАТИ

Протягом січня – липня 1933 року територією Голодомору стали всі області України. Жертвами голоду виявилися не лише померлі, а також ті, які лежали опухлими, хворіли висипним та черевним тифом, дизентерією, шлунковими отруєннями, малярією. Смертність була масовою. Значна категорія людей, особливо діти віком до одного року, а також особи похилого віку помирали відразу. Певна група помирала від тифу – до 20 відсотків хворих. Решта гинула від різних хвороб. На весну – початок літа 1933 року припадає спалах людоїдства в Україні. Канібалізм був зафіксований в усіх областях тодішньої УРСР. У селах зникли коти та собаки, яких просто з'їли. Голодний психоз і тривале недоїдання спричинили мутацію моралі. По суті народ втратив людський облік.

Сучасна громадська думка називає голодомор українською катастрофою ХХ століття. Адже від голоду, масових репресій і депортацій Україна втратила більше, ніж за роки Першої світової та громадянської воєн.

Усім українцям відомо, що голодомор в Україні був штучним, продукти в людей відбирали силою. І тривало це жахіття 17 місяців. Історики і демографи ще й досі сперечаються щодо кількості жертв Голодомору, називаючи різні дані – від 3 до 10 мільйонів. Найвірогідніше, враховуючи матеріали перепису населення 1937 року, втрати внаслідок повного фізичного виснаження, тифу, кишково-шлункових отруєнь, канібалізму, репресій, самогубств на ґрунті розладу психіки та соціального колапсу становили на теренах України близько 7 мільйонів осіб.

У кожного народу є свої трагічні сторінки історії. Саме до таких явищ належить голодне лихоліття 1932–33 років. Цене просто історична минавшина, а незагойна фізична і духовна рана українського народу, яка пекучим боєм пронизує пам'ять багатьох поколінь. Тож у День пам'яті жертв голодоморів та політичних репресій запалімо свічку Скорботи, вшануємо пам'ять тих, хто став жертвами нелюдського тоталітарного режиму Москви. ■

■ народна підтримка

БРДМ у поміч

Віднині прикордонники Могилів-Подільського загону охоронятимуть українсько-молдовський рубіж за допомогою броньованої розвідувальної дозорної машини, придбаної коштом обласного бюджету в рамках Комплексної оборонно-правоохоронної програми Вінницької області на 2016–2020 роки. Вартість БРДМу становить майже 1,5 мільйона гривень.

Людмила КАТЕРИНИЧ

Голова обласної державної адміністрації Валерій Коровій у присутності начальника Південного регіонального управління генерал-лейтенанта Сергія Косіка передав «Броньовик» особовому складу загону.

— Час іде досить стрімко, і, гортаючи сторінки цих важких останніх років нашої історії, ми бачимо, що попри всі складнощі, рухаємося вперед. Ми усвідомили, що ніхто, окрім

нас, українців, не захистить нашу землю, наші сім'ї, не буде розвивати нашу країну. І тільки економічно розвинена, модерна держава, яка дивиться вперед, може бути сильною, — наголосив очільник Вінниччини.

Водночас Валерій Коровій зауважив, що наслідки диверсії на Калинівському арсеналі показали: дуже важливо забезпечити військовослужбовців броньованою технікою, яка дасть можливість за надзвичайної ситуації оперативно зреагувати та захистити людей.

Також із вітальним словом звернувся й начальник Південного регіонального управління генерал-лейтенант Сергій Косік. Зокрема, він зазначив, що за сприяння голови облдержадміністрації відновлено інфраструктуру ВПС «Студена», проводиться будівництво 18-квартирного будинку, відновлено автомобільний парк прикордонного загону та постійно надається матеріальна допомога сім'ям загиблих воїнів.

Крім того, під час заходу обласними та відомчими відзнаками нагороджено кращих військовослужбовців загону. Затим охоронці кордону та гості вшанували пам'ять загиблих побратимів, поклавши квіти до підніжжя меморіального комплексу. А по завершенні урочистостей усі присутні оглянули нову техніку та ознайомилися зі зразками озброєння й автомобільним парком.

■ нові погани

від 31 жовтня 2017 року №1110-ос
капітан 1 рангу
по Південному регіональному управлінню
Державної прикордонної служби України
капітану 2 рангу **ЗАКШЕВСЬКОМУ**
Борису Михайловичу

від 6 листопада 2017 року №1127-ос
полковник
по Східному регіональному управлінню
Державної прикордонної служби України
підполковнику **ЮР'ЄВУ** **Роману**
Миколайовичу

■ від щирого серця!

Командування, колектив і профспілковий комітет Могилів-Подільського прикордонного загону щиро і сердечно вітають з Днем народження заступника начальника загону — начальника інженерно-технічного відділу підполковника **Ярослава Вікторовича БЕЗКРОВНОГО!**

Бажаємо відмінного здоров'я, гарного настрою, родинної злагоди, тепла та професійних здобутків на ниві служіння Батьківщині. Нехай поруч завжди будуть надійні друзі та однодумці, а серце повсякчас зігрівають людська шана й повага! Мирних Вам кордонів, ясного неба, щастя та радості!

■ корисно знати

Готуємо авто до зими

Більшість водіїв експлуатують свої автомобілі весь рік, тому з наближенням зимових холодів підготовка «залізного коня» до настання морозів є найбільш актуальним питанням. «Прикордонник України» з цього приводу дає кілька корисних порад.

Олена ТАЩИЛІНА

ГУМА

Фахівці радять змінювати гуму на зимову, коли середньодобова температура падає нижче 7 градусів тепла. За такої погоди літня гума починає ставати жорсткою і зчеплення з дорогою погіршується. Зимові покришки — запорука безпеки на мокрому та покритому сніговою «кашею» асфальті.

Якщо автомобіль експлуатується в місті, то досить простої зимової гуми. Якщо ж ви виїжджаєте за межі населеного пункту, то доцільно брати шиповані шини. Бажано, щоб висота протектора була не менше 4 мм. Також тиск у шинах доцільно підвищити на 0,2 бар у порівнянні з літнім.

МАСЛО

Вибираючи масло, врахуйте клімат вашого регіону і рекомендації виробників. У кожній марці є свої позначення. У морози краще використовувати засіб з низькою в'язкістю. Сьогодні досить популярними є всесезонні типи.

За складом моторні оливи поділяють: на мінеральні, напівсинтетичні та синтетичні. На каністрі завжди вказується основа, якщо ж ці дані відсутні, значить, масло, найімовірніше, мінеральне. Напівсинтетичні і синтетичні масла підійдуть для сучасних двигунів набагато краще, так як їх властивості покращені. Невеликим мінусом є, звичайно ж, їх вартість: вони дорожчі ніж мінеральні. У разі коли для вашого авто передбачено використання мінерального моторного масла, то не варто заливати синтетичне, адже воно може нашкодити двигуну чи протікати через сальники (гумові ущільнення).

РІДИНИ

Найуразливішою до перепаду температур є рідина склоомивача, тому її необхідно замінити на зимову. Без цього в морозну погоду буде просто неможливо позбутися бруду на лобовому склі, що летить з-під коліс транспорту, який іде попереду. До того ж рідина допоможе вранці швидко очистити від

льоду замерзле скло. І це також дозволить вам почувати себе безпечно та не хвилюватися, що рідина замерзне у бачку чи патрубках.

Непоганий кандидат для наповнення бачка омивача — готова до застосування рідина на основі біоетанолу з межею замерзання у -27 градусів. Вона призначена для очищення переднього вітрового скла та скла фар від снігу, льоду, антижелезних реагентів, кіптяви, солі та бруду, забезпечує плавне ковзання склоочисників і не залишає плям і слідів на поверхнях. Проте якщо ви плануєте тривалу зимову подорож, є сенс запитися ємністю з концентратом омивача для самостійного змішування: з приємним запахом і межею замерзання в -80 градусів.

Охолоджуючу рідину (антифриз) потрібно перевірити на співвідношення води та самої рідини в охолоджуючій системі. Чим більше часу охолоджуюча рідина знаходилася в системі, тим більша вірогідність того, що вона вже втратила свої властивості.

Слід також звернути увагу на рідину гальмівної системи, яку необхідно змінювати приблизно один раз на два роки, адже гальмівна рідина має властивість накопичувати вологу, що може спричинити перемерзання.

ГАЛЬМА

За можливості потрібно оглянути гальмівні колодки, підтягнути трос ручного

гальма. Якщо колодки підлягають заміні, то зверніть увагу на циліндри. Якщо на їх поверхні є гальмівна рідина, то манжети зношені, значить вони також вимагають заміни.

АКУМУЛЯТОР

Огляньте акумулятор на наявність тріщин та очистіть контакти й верхню площину корпусу. Клеми повинні бути чистими, сухими та змащеними для запобігання корозії. На спеціалізованому СТО необхідно перевірити рівень заряду АКБ і зарядити, або замінити зношений акумулятор.

СКЛООЧИСНИКИ ТА ДВЕРІ

Восени також необхідно перевірити стан склоочисників і змастити ущільнювачі дверей спеціальним силіконовим спреєм, що вбереже вас від примерзання дверей під час сильних морозів і продовжить термін їх експлуатації.

СТО

Також радимо не обмежуватися поверхневим оглядом автомобіля та у міжсезоння звертатися на СТО, де проведуть повну діагностику автомобіля перед зміною сезону та вбережуть вас від можливих неприємностей.

Засновник:
Адміністрація
Державної
прикордонної
служби України

Прикордонник
України

Свідоцтво про реєстрацію:
КВ № 8071 (28.10.2003 р.)
Передплатний індекс:
61023

Видається
з липня 1943 року

Заступник
головного редактора
Андрій ГЕРАСИМКІВ

Чергова по номеру
Аліна ДАНИЛЮК

Тижневик надруковано у друкарні ТОВ «Мега-Поліграф»
Адреса: м. Київ, вул. М. Вовчка, 12/14. Тел.: 581-68-15
Замовлення: **54579**
Наклад: **5000 прим.**

З питань розміщення реклами звертатися у відділ медіа-проектів та договірної роботи Інформагентства Держприкордонслужби України за тел.: (044) 239-84-75

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних назв та інших відомостей несуть автори публікацій, а рекламної інформації — рекламодавець. Редакція не листується з читачами. Редакція може не поділяти точку зору автора. Рукописи не повертаються і не рецензуються. Редакція залишає за собою право редагувати матеріали. При використанні наших публікацій посилання на газету обов'язкове.

Наша адреса:
02099, м. Київ,
вул. Ялтінська, 11

Тел./факс:
566-43-30 (багатоканальний)
527-66-73, 239-85-77

E-mail: redactor@dpsu.gov.ua
kordo@ukr.net